

LEKTURY INSTRUKTORSKIE

I. PROBLEMATYKA METODY HARCERSKIEJ (także w historii)

1. Aktualne problemy pracy wychowawczej w Związku Harcerstwa Polskiego: materiały z konferencji naukowej 6 – 7 XII 1983, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Olsztyn 1984.
2. Baden Powell Agnes, *Dziewczęta przewodniczki: skauting dla panienek*, przeł. Kazimira Skrzyńska, Warszawa 1914.
3. Baden Powell Robert, *Wskazówki dla skautmistrzów*, Godziemba, Warszawa 1946.
4. Barbotin Edmond, *Skauting i pedagogia wiary*, tłum. Henryk Czepułkowski, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 1998.
5. Bokacka Kamila, *Instruktorskie rozważania: teksty o metodzie harcerskiej i Zobowiązaniu dla kadry instruktorskiej*, Ruch Całym Życiem: [Centrum NLP i Technik Perswazji], Warszawa 2001.
6. Booffał Bogusław, *Boy Scouts. Indyjanizm w wychowaniu*, Gebethrer i Wolf, Warszawa 1912.
7. Broniewski Stanisław, *O prawie harcerskim*, 1984
8. Bursak Jadwiga, *Słysz Lechisław, Analiza funkcjonowania organizacji młodzieżowych na przykładzie harcerstwa*, Zakład Małej Poligrafii UW, Warszawa 1985.
9. Falkowska Jadwiga, *Czym są sprawności?*, (wstęp do książki *Sprawności harcerek*)
10. Grodecka Ewa, *O metodzie harcerskiej i jej stosowaniu*, Harcerskie biuro wydawnicze Horyzonty, Warszawa 1997.
11. *Harcerstwo w szkole średniej. Materiały z Ogólnopolskiego Seminarium Naukowego w Szczecinie 20 – 22.X 1980*, Szczecin 1981.
12. *Instruktorska czytanka: artykuły z miesięcznika "W Kręgu" dla kadry instruktorskiej*, RCŻ : [Centrum NLP i Technik Perswazji], Warszawa 2000.
13. Kamiński Aleksander, *Nauczanie i wychowanie metodą harcerską*, Instytut Wydawniczy Nasza Księgarnia, Warszawa 1948.
14. *Kształcenie instruktorów. Programy kursów*, MAW, Warszawa 1978.
15. Lutosławski K., *Czuj duch! 16 gawęd obozowych o idei skautingu*.

16. Lutosławski Kazimierz, *Skauting jako system wychowania moralnego*, Warszawa 1913.
17. Małkowski Andrzej, *Jak skauci pracują*, Kraków 1914.
18. Martowicz Zdzisław, Sowa Józef, *Metodyka wychowania w ZHP*, Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1984.
19. *Materiał pomocniczy dla namiestnictw i referatów programowych*, oprac. Jacek Smura, Horyzonty, Warszawa 1997.
20. Michałowicz Janusz, Pionk Marian, *Zarys metodyki wychowania w Związku Harcerstwa Polskiego*, Uniwersytet Śląski, Katowice 1979.
21. Parzyński Jerzy, *Obóz harcerski – metodyka pracy obozu wzorcowego*, MAW, Warszawa 1983.
22. Piasecki Eugeniusz, Schreiber Mieczysław, *Harce młodzieży polskiej*, Książnica Polska, Warszawa 1920.
23. *Podstawy wychowania w ZHP*, red. Heliodor Muszyński, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy, Bydgoszcz 1984.
24. Sedlaczek Stanisław, *System zastępowy podług Rolanda E. Philipsa*, Książnica Polska, Warszawa 1922.
25. Sosnowski Józef, *Harcerstwo jako wielka gra. Próba pedagogicznego uzasadnienia systemu gier i zabaw harcerskich*, druk „Lech”, Warszawa 1933.
26. *Zasady działalności organizacji harcerskiej*, Iskry, Warszawa 1956.
27. Zbiegniewski Jerzy, *Drużyny środowiskowe. Harcerski system wychowawczy w profilaktyce społecznej*, Warszawa 1976.

II. METODA ZUCHOWA

1. Dmytrowski Leon, *Trzy młodości ruchu zuchowego*, 1989
2. Wardęcki Marek, *Zuchy*.
3. Kamiński Aleksander, *Książka Drużynowego zuchów*, Horyzonty, Warszawa 1997.
4. *Organizacja Harcerek. Drużyna Harcerska. Gromada zuchowa*, Zakład Graficzny „Pionier”, Warszawa 1934.

III. PORADNIKI METODYCZNE

1. Hanuszkiewicz Adam, *Harcerski poradnik ilustrowany*, Harcerska Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków 1990.
2. Jurszo Sylwia, *Harcerski poradnik medyczny: „Zdrowiem pomagać innym” ścieżka VI z programu ZHP "Ścieżkami zdrowia"*, Horyzonty, Warszawa 1999.
3. Pawełek Alojzy, *Młoda drużyna. Podręcznik Pracy harcerskiej w drużynie*, druk „Rola”, Warszawa 1919.
4. *Poradnik harcerski*, red. Adam Łaskarzewski, Poczta Harcerska, Szczecin 1997.
5. *Poradnik młodego skauta*, tłum. Małgorzata Piekut, Egmont Polska, Warszawa 1999.
6. Romanowski Tomasz., *Harcerski poradnik ekologiczny*, Poczta Harcerska Szczecin II, Szczecin 1997.
7. Tomaszewski Piotr, *Sto i 43 rady dla drużynowych*, Poczta Harcerska Szczecin II, Szczecin 1997.
8. Supeł Maria, *Jak zdobywać stopnie instruktorskie: poradnik dla przewodników*, Horyzonty, Warszawa 1996.
9. *Szlak ku Europie: materiał programowy dla drużyn starszoharcerskich*,; Horyzonty, Warszawa 1997.
10. Śliwierski Bogusław, *Harc mistrzu skorzystaj*, Harcerska Oficyna Wydawnicza, Kraków 1987.
11. *Wyprawka drużynowego: doświadczenia i myśli harcerzy orlich i harcerzy Rzeczypospolitej*, Krakowska Komenda Chorągwi ZHP, Kraków 1988.
12. Cątek Grzegorz, *Jak promować harcerstwo: poradnik dla harcerskich komend*, Centrum NLP i Technik Perswazji : dla Głównej Kwatery, Warszawa.

IV. SYLWETKI INSTRUKTORÓW

1. Baran Adam F., *Pseudonim „Zapora”, mjr cc. Hieronim Dekutowski (1918 – 1949)*, Staszowickie Towarzystwo Kulturalne, Staszów 1996.
2. Bielecki Józef, *Olga Małkowska: harcmistrzyni Rzeczypospolitej*, Bielsko – Biała 1995.
3. Gawęł Tadeusz, *"Czarny Kruk": opowieść o ks. hm. Marianie Luzarze*, "Czuwajmy", Kraków 2001.
4. Herka – Kwaśniewicz Krystyna, *Józef Kret (1895 – 1982): opowieść o harcerskiej wierności*, Książnica, Katowice 1997.

5. Janowski Andrzej, *Umieć się różnić – szkice o Aleksandrze Kamińskim*, Warszawa 2001.
6. Kamiński Aleksander, *Andrzej Małkowski*, MAW, Warszawa 1983.
7. Karwowski Henryk F., *Kazimierz Lutosławski: lekarz, ksiądz, współorganizator polskiego harcerstwa, twórca Krzyża Harcerskiego, poseł na Sejm Ustawodawczy II RP*, Komisja Historyczna Hufca ZHP Ziemi Łomżyńskiej, Łomża.
8. Lorenz Izabela, *Adam Dzikowski jako nauczycieli działacz ruchu wuchowego*, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, Poznań.
9. Sikora Krzysztof, *Wędrowniczy tryptyk czyli myśli i aforyzmy wędrownicze, wspomnienie o hm. Antonim Berowskim HR oraz gawęda o Suchej Górze, wędrownikach i Kurhanie*, Harcerskie Biuro Wydaw. Horyzonty, Warszawa 1999.
10. Wachowicz Barbara, *Druhno Oleńko! Druhu Andrzeju!: gawęda o twórcach Harcerstwa Polskiego, Oldze i Andrzeju Małkowskich*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 1995.
11. Wachowicz Barbara, *Kamyk na szańcu: gawęda o druhu Aleksandrze Kamińskim w stulecie jego urodzin*, RYTM, Warszawa 2002.
12. Zawadzka Anna, *Gawędy o tych które przewodziły. Cz. 1, Olga Małkowska, Jadwiga Falkowska, Józefina Łapińska, Jadwiga Zwolakowska*, Horyzonty, Warszawa 2001.
13. Zawadzka Anna, *Gawędy o tych które przewodziły. Cz. 2, Maria Wocalewska, Maria Uklejska, Zofia Wołowska, Władysława Martynowicz*, Horyzonty, Warszawa 1998.
14. Zawadzka Anna, *Gawędy o tych które przewodziły. Cz. 3, Wanda Kamieniecka-Grycko, Stefania Stipal (Luna)*, Harcerskie Biuro Wydawnicze "Horyzonty", Warszawa 2000.

V. PROBLEMATYKA SPOŁECZNA, POLITYCZNA

1. Gaj Jerzy, *Główne nurty ideowe w ZHP w latach 1918 – 1939*, Wydawnictwo Harcerskie, Warszawa 1966.
2. *Harcerstwo a narodziny i początki II Rzeczypospolitej (1910-1921): antologia tekstów historycznych i literackich. Cz. 1-2*, wybór i oprac. Marian Marek Drozdowski, Harcerskie Biuro Wydawnicze Horyzonty, Warszawa 1998.
3. Kamiński Aleksander, *O harcerstwie: teksty zapomniane 1956-1978*, Wydaw. Społeczne KOS, Warszawa 1988.

4. *Komuniści wobec harcerstwa 1944-1950*, wybór, wstęp i oprac. Krzysztof Persak, : ISP PAN, Warszawa 1998.
5. Kołakowska Ada, *Związek Harcerstwa Polskiego jako środowisko wychowawcze (w wybranych szkołach województwa gdańskiego)*, UW Zakład Pedagogiki Społecznej, Warszawa 1981.
6. Łobocki Mieczysław, *Wychowawcze problemy pracy i życia harcerzy*, Uniwersytet Lubelski Marii Curie – Skłodowskiej, Lublin 1974.
7. *Miejsce harcerstwa w naukach społecznych*, GK ZHP, Warszawa 1980.
8. Sobkowiak U., *Przyswajanie treści ideowych ZHP w toku działalności*.
9. Sosnowski J., *Wychowanie polityczne w harcerstwie*, HBW, 1946.
10. *Wychowanie ku przyszłości: w poszukiwaniu właściwego sensu współczesnego wychowania. Materiały pokonferencyjne*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1996.
11. Zywar Jan, *Skauting polski wobec zadań wychowania narodowego, Znicz, Wilno 1976*.

VI. HISTORIA HARCERSTWA

1. Adamski W., *We własnych oczach – wspomnienia instruktorów ZHP*, Horyzonty, Warszawa 1971.
2. Baran Adam F., *Harcerska alternatywa: ZHR w latach 1989-1990*, Naczelnictwo ZHR, Warszawa 2000.
3. Blimel Henryk, *Wspomnienia bukowskiego harcerza z lat 1945 – 1957*, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, Poznań 1994.
4. Błażejowski Waław, *Historja harcerstwa polskiego z przedmową skreśloną przez Józefa Sosnowskiego*, Harcerskie Biuro Wydawnicze, Warszawa 1933.
5. *Bohaterowie „Kamieni na szaniec” w świetle dokumentów*, PWN, Warszawa 1994.
6. Borys Piotr, *Katalog europejskich organizacji skautowych*, Horyzonty, Warszawa 1996.
7. Broniewski Stanisław, *Całym życiem. Szare Szeregi w relacji naczelnika*, PWN, Warszawa 1983.
8. *Bucze Harcerskie, i Harcerska Szkoła Instruktorska na Buczu*, Warszawa 1938..
9. Dąbrowski Juliusz, *Jeden trudny rok*, 1985.

10. Deczkowski Juliusz Bogdan, *Wspomnienia żołnierza baonu AK "Zośka"*, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1998.
11. Dmowski Lucjan, *Pod plecakiem 17 lat*, Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach, Warszawa 1998.
12. Englert Juliusz L., *W harcerskiej służbie: ZHP na Obczyźnie 1946-1996*, Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami, Londyn.
13. Giertych Jędrzej, *My, nowe pokolenie!*, nakł. autora, Londyn 1947 (Zakł. Graf. Mundus).
14. Grodecka Ewa, *Rzeka: opowieść o życiu harcerek w 1934 roku*, Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1985.
15. Grzelak Włodzimierz, Rządca Piotr, *Przyjaciołom o harcerstwie*, Wydawnictwo Harcerskie, Warszawa 1962.
16. *Harcerki 1939 – 45*, PWN, Warszawa 1983.
17. *Harcerska służba Polsce poza granicami kraju*, Harcerskie Biuro Wydawnicze, Warszawa 1937.
18. Jaczewski Andrzej, *Gawędy drużynowego*, WRiTV, Warszawa 1983.
19. Jarzembski Jerzy, *Harcerze z Szarych Szeregów*, Wydawnictwo Naukowe PWN, warszawa 1997.
20. Kamiński Aleksander, *Kamienie na szaniec*, Śląsk, Katowice 1957.
21. Kasperek Nikodem, *Druha Nikodema Kasperka (1912-1939) wspomnienia z obozu harcerskiego w Skale nad Zbruczem*, "Bios", Goleniów 1998.
22. Koźniewski Kazimierz, *Ognie i ogniska: drogi i przemiany harcerstwa polskiego*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1961.
23. Kret Józef, *Harcerze wierni do ostatka*, Śląsk, Katowice 1983.
24. Lepalczyk, Irena, *Moje harcerstwo*, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Łódź 1997.
25. Majka Jerzy, *Kartki z historii i tradycji Związku Harcerstwa Polskiego*, Horyzonty, Warszawa 1971.
26. Małkowski Andrzej, *Archiwalia: wybór tekstów*, Harcerska Oficyna Wydawnicza, Kraków 1989.
27. Marcinkowska Agnieszka Magdalena, *Duszpasterstwo w Związku Harcerstwa Polskiego w Polsce w latach 1918-1997*, Wydaw. Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii, Olsztyn.

28. *Modlitwy skautów*, red. Maria D. Śpiewakowska, Roman Szpakowski, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 1996.
29. Narski Zygmunt, *Zapiekla gorycz: opowieść o morskim batalionie Szarych Szeregów*, Adam Marszałek, Toruń 1993.
30. Orczykowski Dominik Marian, *Opowieść dwóch proporców: Orlik Pogodny, Marabut Wytrwały*, Wrocław 1995.
31. Parzyński Jerzy, *Ruch Harcerski Rzeczypospolitej, 1983-1989*, Krakowska Oficyna Wydaw., Kraków 1991.
32. Persak Krzysztof, *Odrodzenie harcerstwa w 1956 r.*, Trio, Warszawa 1996.
33. Płazewski J., *Czoło harcerskiej kolumny*, HBW, 1935.
34. Pollak Roman, *Wyprawa Skautów Śląskich. Przez Orawę, Tatry na Spisz*, Książnica Polska, Lwów 1918.
35. Prus Edward, *Legenda Kresów: Szare Szeregi w walce z UPA*, Nortom, Wrocław 1995.
36. Romanowski Stefan, *Na szlakach harcerskiego lata...1957 – 1997*, Instruktorski Krąg Pokoleń, Warszawa 1999.
37. Sedlaczek Stanisław, *Geneza skautingu i harcerstwa*, HBW, 1936.
38. Sedlaczek Stanisław, *Szkoła Harcerza*, Książnica Polska, Warszawa 1920.
39. *Sprawozdanie Naczelnej Rady Harcerskiej 1934*, Naczelnictwo ZHP, Warszawa 1934.
40. Strumiłło Tadeusz, *Olimpiada skautowa w Kopenhadze*, Wydawnictwo Naczelnictwa ZHP, Warszawa 1925.
41. Strzembosz Tomasz, *Szare Szeregi jako organizacja wychowawcza*, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1984.
42. Śliwierski Bogusław, *Przyrzeczenie Harcerskie*, IMPULS, Kraków 1994.
43. *W harcerskiej służbie: fakty i dokonania Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami Kraju 1939-2000: informator wystawy maj-październik 2000*, MN, Warszawa 2000.
44. Wasilewski Antoni, *Pod totemem słońca*, 1957.
45. Wiśniewska Halina, *Gawędy druhnny babci*, Horyzonty, Warszawa 2001.
46. Wiśniewska Maria, *Harcerz, żołnierz, obywatel...: szkice o prasie Szarych Szeregów*, MAW, Warszawa 1987.
47. Zawadzka Anna, *Szkoła Instruktorska Harcerstwa Żeńskiego na Buczu*, "Horyzonty", Warszawa 2000.

48. Zonik Zygmunt, *Wyrwani z szeregów*, Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1988.

49. *Związek Harcerstwa Polskiego w konspiracji: Ul "Wisła" Warszawska Chorągiew Szarych Szeregów, X. 1939 r. - VII. 1944 r.*, zebr. i oprac. Marian Ł. Michałowski, Stowarzyszenie Szarych Szeregów, Warszawa 1998.

VII. DZIEJE HARCERSTWA W RÓŻNYCH REGIONACH

1. Baran Adam F., *Skauting na Ziemi Sandomierskiej (1912 – 1921)*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 1998.

2. Baran Adam F., *Z dziejów harcerstwa tarnobrzesckiego 1912 – 1949*, Tarnobrzeg 1995.

3. Daszkiewicz Robert K., *Harcerstwo polskie poza granicami kraju od zarania do 1930 roku w relacjach w dokumentach*, KUL, Lublin 1983.

4. Derda Józef, *Sztandary harcerskie na Ziemi Wielkopolskiej w 80 – leciu ruchu harcerskiego*, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, Poznań 1994.

5. *Harcerstwo poleskie: Brześć - Kobryń*, materiały zebr. i oprac. Helena Arciszewska-Jakubowska, Apostolicum, Ząbki 2001.

6. Hausner Wojciech, *Krakowski skauting 1910 – 1914*, Czuwajmy, Kraków 1994.

7. Haykowski Michał, *Harcerstwo w obronie Warszawy 1939*, Harcerska Oficyna Wydawnicza, Kraków 1989.

8. Holona Eryk, *Harcerstwo na Opolszczyźnie (1945 – 1985)*, Instytut Nauk Pedagogicznych WSP, Opole.

9. *Hufiec Warszawa Mokotów im. Szarych Szeregów, Zespół „Bohater”*, Warszawa 1980.

10. Jankowski Jan, *Harcerstwo Pomorza Gdańskiego i Kujaw 1911 – 1945*, MAW, Warszawa.

11. Kiewicz Adam, *Dolnośląskie harcerstwo w latach 1945 – 1975*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1982.

12. Kliszewicz Leonidas, *Harcerstwo w Europie 1945 – 1985*, Harcerska Komisja Historyczna, Londyn 1992.

13. Kliszewicz Leonidas, *Związek Harcerstwa Polskiego na wschodzie 1940-1948*, Harcerska Komisja Historyczna, Londyn 1992.

14. Kopoczek Tadeusz, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego: ważniejsze fakty z lat 1912 – 1945*, Offsetdruk, Cieszyn 1998.
15. Lewandowska – Kozimala Irena, *Skauting polski w Galicji Wschodniej*, Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Przemyśl 1994.
16. Nowak Antoni, *Skauci poznańscy w walce o polskość i niepodległość 1911 – 1920*, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, Poznań 1994.
17. Pancewicz Bronisław Maria, *Harcerstwo w Afryce 1941 – 1949*, Harcerska Komisja Historyczna, Londyn 1985.
18. Pancewicz Bronisław Maria, *Harcerstwo w Indiach*, Harcerska Komisja Historyczna, Londyn 1977.
19. Płocha Halina, *Związek Harcerstwa Polskiego na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1919 – 1939*, Komenda chorągwi Warmińsko – Mazurskiej ZHP, Warszawa.
20. Romanowski Stefan, *Związek Harcerstwa Polskiego: Praga Południe – Rembertów – Wawer 1957 – 1997: zuchy*, Instruktorski Krąg Pokoleń Hufca ZHP Warszawa Praga, Warszawa.
21. Saran Jan, *Hufiec Opole Lubelskie w latach 1956 – 1970*, Wydawnictwo Uniwersytetu Lubelskiego im. Marii Curie – Skłodowskiej, Lublin 1994.
22. *Tajne Harcerstwo Krajowe – Szeregi Wolności w Łędzinach 1948 – 1953*, red. Edward Długajczyk, Urząd Miasta, Łędziny 1994.
23. Winiarz Adam, *Związek Harcerstwa Polskiego na Lubelszczyźnie 1918 – 1939*, Wydawnictwo Uniwersytetu Lubelskiego im. Marii Curie – Skłodowskiej, Lublin 1994.
24. Wojtycza Janusz, *Pierwsza dekada skautingu polskiego w Galicji (1910 – 1919)*, Kraków 1995.
25. *Z dziejów harcerstwa śląskiego: rozwój i działalność harcerstwa na Górnym Śląsku w latach 1921 – 1945*, red. Wojciech Janota, Śląsk, Katowice 1986.
26. Zawadzka Anna, *Harcerstwo żeńskie na wschodnich ziemiach Rzeczypospolitej 1911-1945*, Stowarzyszenie "Wspólnota Polska", Warszawa 1999.
27. Zawadzka Anna, *Harcerstwo Żeńskie w Warszawie w latach 1911 – 1949*, Municipium, Warszawa 1995.
28. *Związek Harcerstwa Polskiego na Wołyniu: chorągiew harcerek i harcerzy, 1918-1939. T. 1, cz.1*, zebrał i uzupełnił fotografiami Aleksander Pśnik, zespół red.: Natalia Nekrasz, Caldra House, Londyn 1997.
29. Czyłok Tadeusz, *Z ich krwi i męczeństwa nasza wolność: katowiccy harcerze lat wojny*, Komenda Hufca ZHP im. Bohaterów Wieży Spadochronowej, Katowice.

30. Dąbrowski Stanisław Jan, *Słownik biograficzny lubelskiego harcerstwa 1911-2001*, Komenda Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego, Lublin 2001.
31. Łęski Zygmunt, *ZHP w Częstochowie i Kłobucku*, Częstochowa 1993.
32. *Nasz Hufiec jakim go pamiętamy : wspomnienia instruktorów Hufca ZHP Warszawa Mokotów*, Ruch "Zrozumieć Polskę" : Harctur, Warszawa 1999.
33. *Pod żaglami „Grażyny” : relacje i wspomnienia*, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, Poznań 1997.
34. Romanowski Stefan, *Chorągiew Stołeczna ZHP w latach 1956-1996. Cz. 1, 1956-1958*, IKP "Romanosy", Warszawa 2000.
35. Wądołowska Halina, *Spółeczno-wychowawcza działalność Związku Harcerstwa Polskiego na Warmii i Mazurach w latach 1919-1980*, Wydawnictwa WSP, Olsztyn 1988.

Spis lektur opracowała phm. Ewa Palamer